

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Tišnov

Zpracovatel:
Odborný tým Projektu

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Tišnov leží v Jihomoravském kraji a tvoří 1 z 21ti správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje, jehož stručná charakteristika je dána následujícími údaji:

- počtem 59 obcí je 3. největší;
- rozlohou 342 km² je průměrně velký;
- žije v něm 29 778 obyvatel, z toho 8 849 v jádrovém městě (tímto parametrem se řadí mezi menší až středně velké obvody kraje).

Tabulka 1: Komparace vybraných SO ORP v Jihomoravském kraji

Území SO ORP	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Tišnov	59	29 778	8 849	342
Blansko	43	55 976	20 841	351
Boskovice	73	51 378	11 446	511
Kuřim	10	21 956	10 814	77
Rosice	24	24 904	5 790	174
Židlochovice	24	31 050	3 615	194
Průměr za kraj	32	55 650	29 587	343

Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání s ostatními SO ORP Jihomoravského kraje a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obyvatel SO, počtem obcí SO a počtem obyvatel jádrového města):

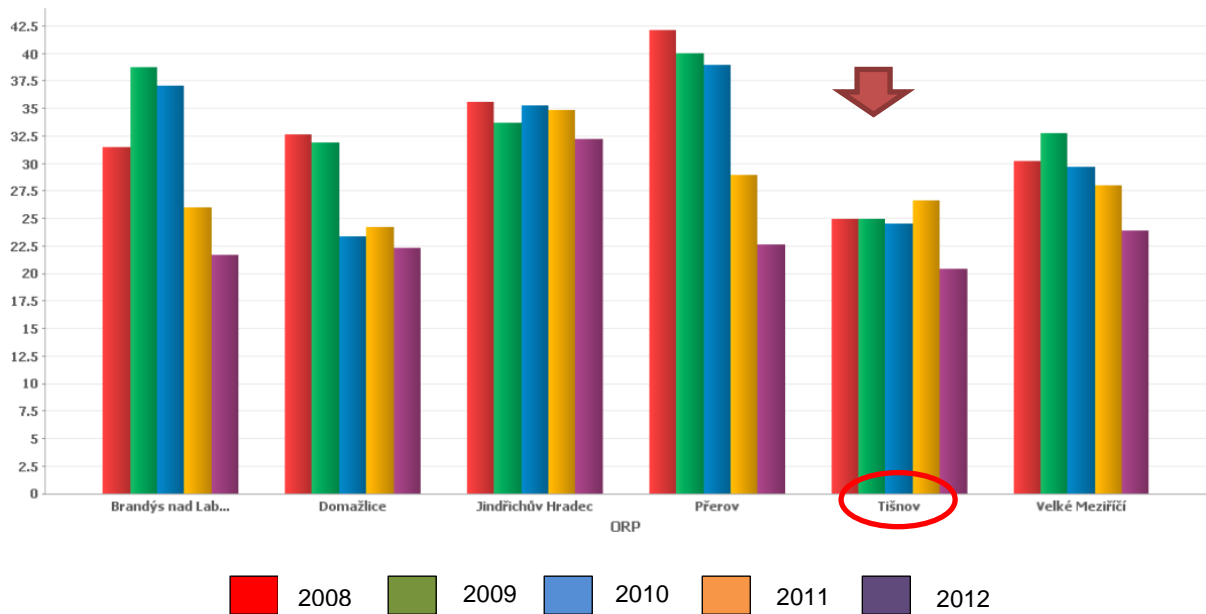
- SO ORP s počtem obyvatel v intervalu 28.900 – 30.700 obyvatel (celkem 5 srovnatelných SO ORP: Hořovice, Kralupy n. Vltavou, Neratovice, Poděbrady, Tišnov, Žamberk);
- SO ORP s počtem obcí ve správním obvodu 57 – 60 obcí (celkem 5 srovnatelných SO ORP: Brandýs n. Labem – Stará Boleslav, Domažlice, Jindřichův Hradec, Přerov, Velké Meziříčí);
- SO ORP s počtem obyvatel jádrové obce 8.700 – 9.000 (celkem 6 srovnatelných SO ORP: Dobříš, Hořice, Lovosice, Lysá n. Labem, Milevsko, Polička).

2. Ekonomická výkonnost

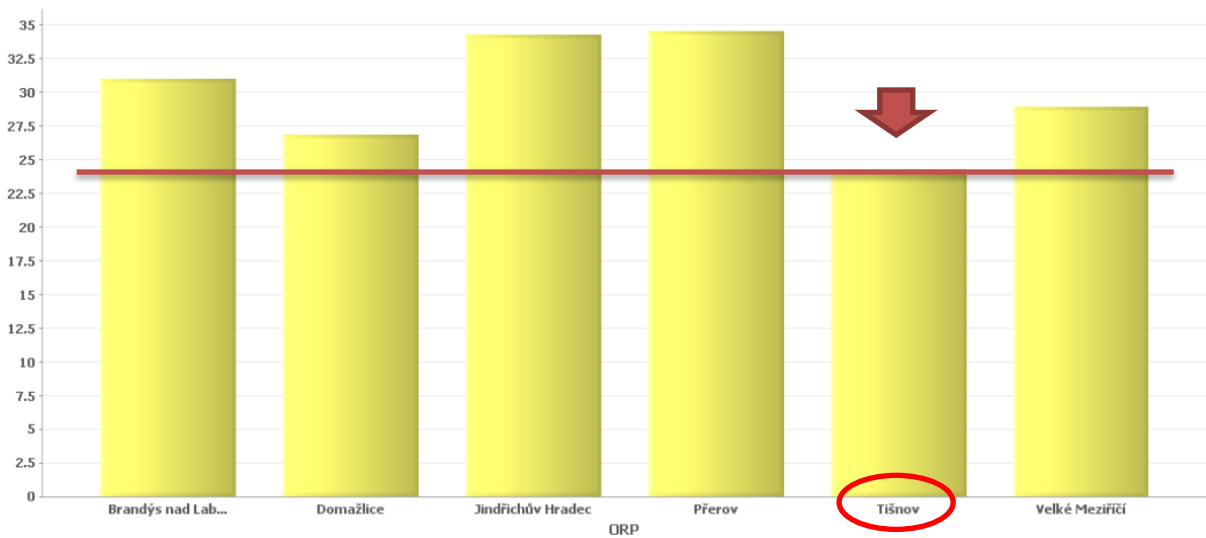
V oblasti ekonomické výkonnosti je zajímavé se blíže podívat na **běžné výdaje** SO ORP Tišnov v rámci skupiny SO ORP vybraných podle kritéria počtu obcí. Z hlediska porovnávání rozpočtového hospodaření v oblasti každodenních výdajů spojených s běžným provozem obvodu v přepočtu **na obyvatele** lze konstatovat, že tyto výdaje u tišnovského obvodu v průběhu sledovaných 5ti let patřily vždy k nejnižším z celé skupiny (v letech 2008-9 a 2012 byly zcela nejnižší). Pohybovaly se v rozmezí 20,4 tis. Kč/obyv. až 26,6 tis. Kč/obyv. Průměrná hodnota činí 26,3 tis. Kč/obyv. Obdobné výsledky přinese i srovnání dle kritéria velikosti jádrové obce nebo počtu obyvatel. Viz obrázek 1 a 2 (červená linie zvýrazňuje hladinu průměrné hodnoty u tišnovského obvodu).

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

Obrázek 1: Běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 57 – 60) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

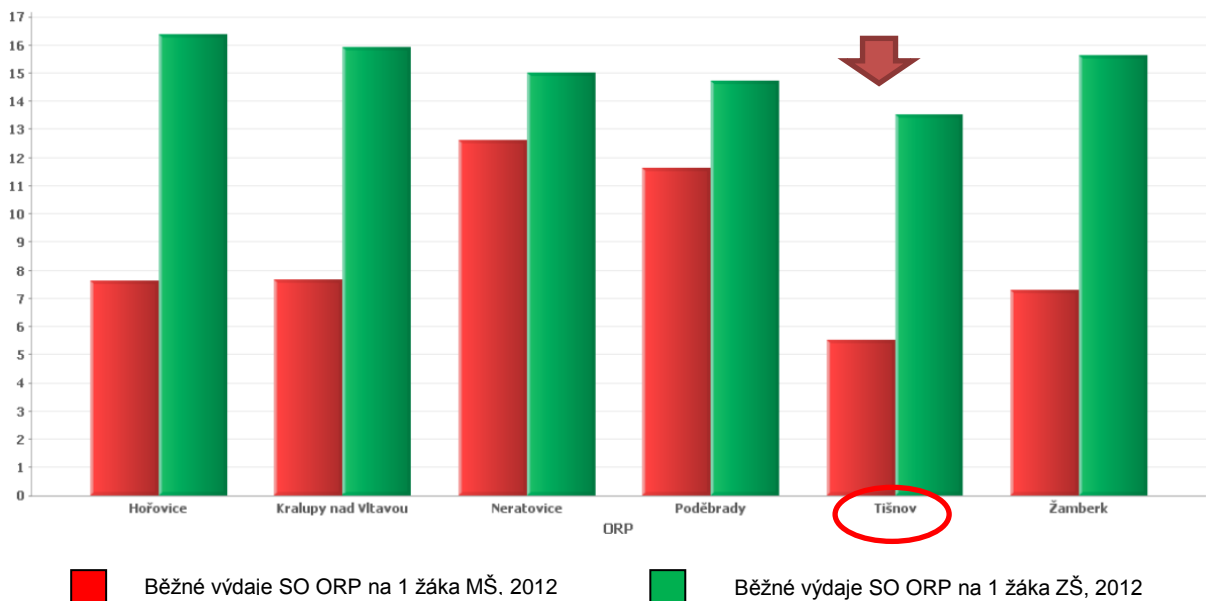
Obrázek 2: Průměrné běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 57 – 60) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

3. Předškolní a školní vzdělávání

Z hlediska předškolního a školního vzdělávání zaujme v případě SO ORP Tišnov zejména porovnání výše **běžných nákladů na žáky základních a mateřských škol**. Tišnovský obvod vykazuje mezi ostatními obvody s podobným počtem obyvatel nejnižší běžné výdaje na žáky, tzn. výdaje spojené s každodenním provozem: na žáky MŠ 5,5 tis. Kč, na žáky ZŠ 13,5 tis. Kč. Viz obr. č. 3.

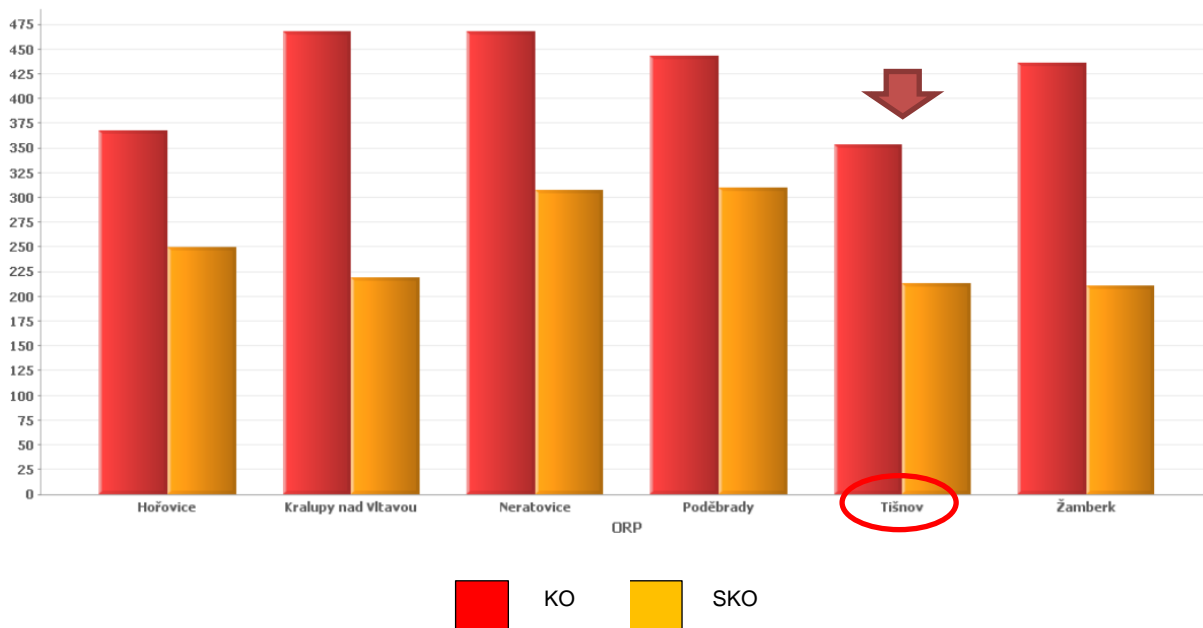
Obrázek 3: Běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 28.900 – 30.700) na žáka MŠ a ZŠ (v tis. Kč)

4. Odpadové hospodářství

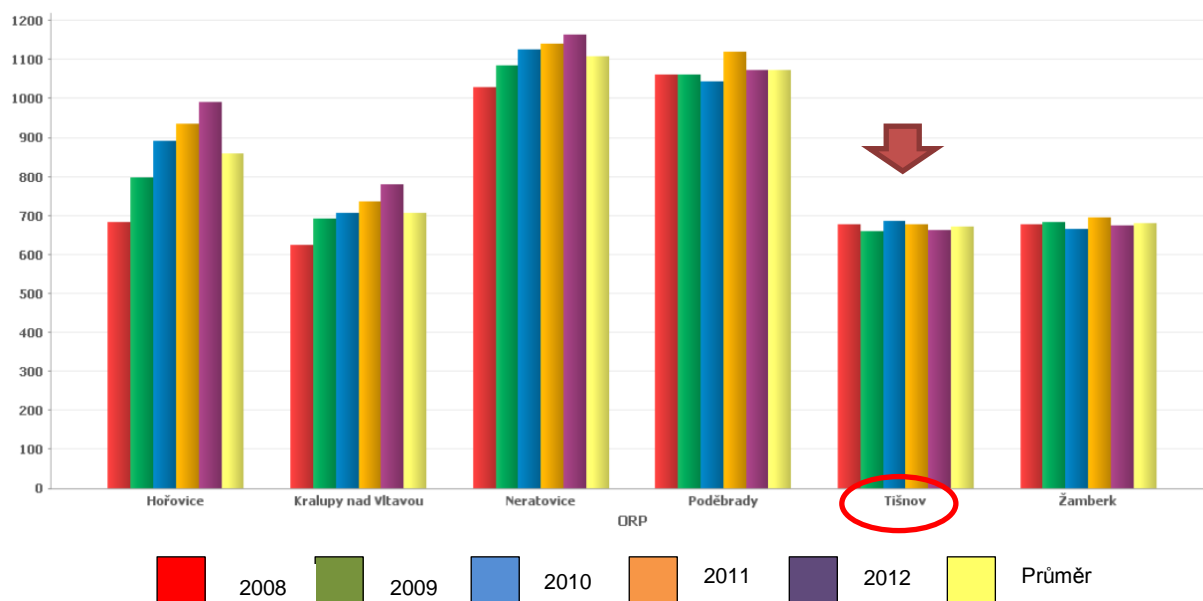
U problematiky odpadového hospodářství je z hlediska benchmarkingu významné srovnání **měrné produkce komunálního a směsného komunálního odpadu** (dále KO a SKO). Produkci KO je SO ORP Tišnov na posledním místě ve srovnávané skupině obvodů (vybraných dle kritéria počtu obyvatel): 353 t/1.000 obyv., produkcí SKO je na předposledním místě: 213 t/1.000 obyv.

Obrázek 4: Měrná produkce KO a SKO vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 28.900 – 30.700; v t/1.000 obyv.)

Další zajímavý pohled přináší srovnání **celkových neinvestičních výdajů obcí na odpady**. Jedná se o tu položku rozpočtu, která se spotřebovává na běžné či provozní náklady spojené s odpadovým hospodářstvím. Mezi ostatními obvody vykazoval SO ORP Tišnov (spolu s SO ORP Žamberk) v období 2008 – 2012 trvale nejnižší úroveň: v průměru 670 Kč/obyv.

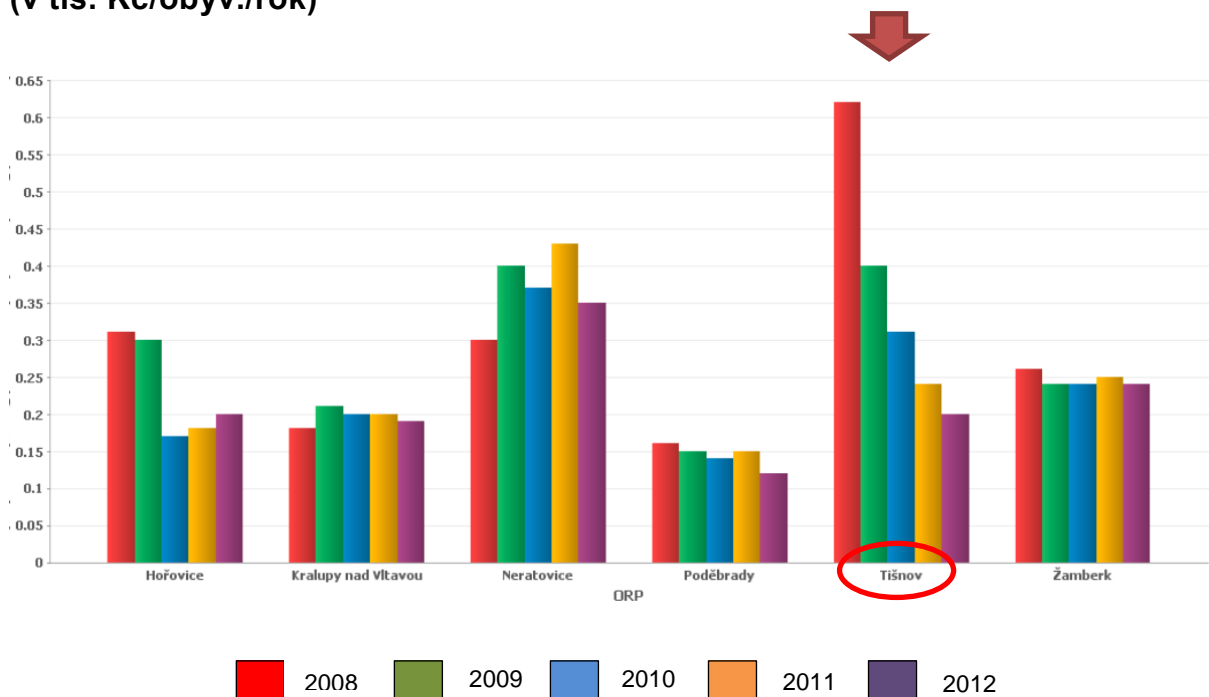
Obrázek 5: Celkové neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 28.900 – 30.700) na odpady (v Kč/obyv./rok) v období 2008-2012

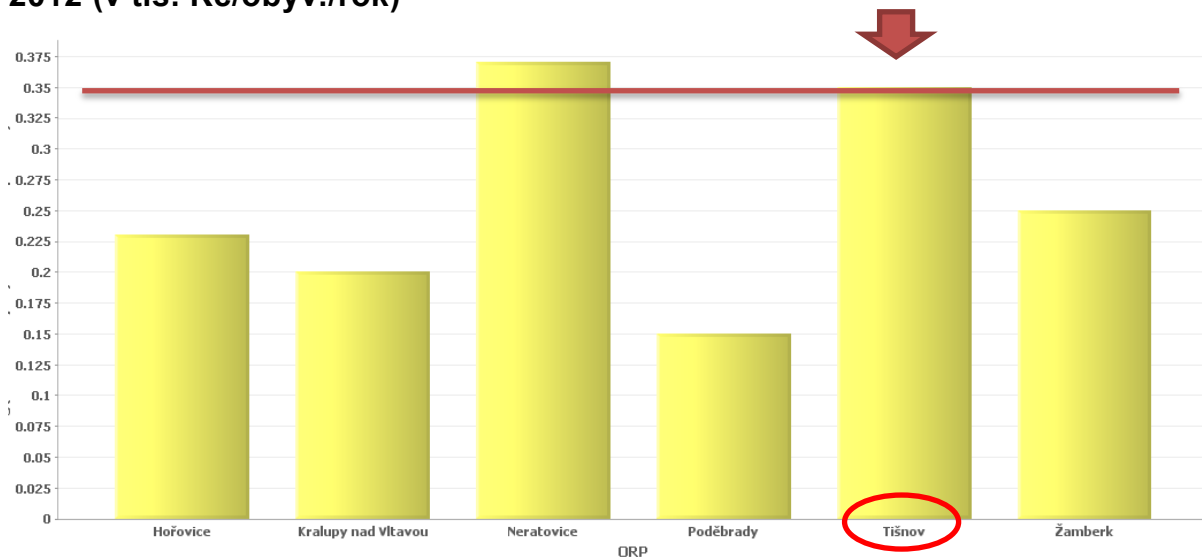
5. Sociální služby

Z pohledu sociálních služeb je na místě vyzdvihnout srovnání **běžných výdajů na obyvatele**. SO ORP Tišnov dosahoval z tohoto pohledu v letech 2008 – 2012 jedněch z nejvyšších hodnot ze sledovaných SO ORP, na začátku období přitom výrazně převyšoval ostatní obvody. Výdaje ovšem strmě klesaly – z 0,62 až na 0,2 tis. Kč/obyv. (tedy více než o 65%). Celkový průměr je 0,35 tis. Kč/obyv./rok. (2. nejvyšší). Viz obrázek č. 6 a 7.

Obrázek 6: Běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 28.900 – 30.700) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

Obrázek 7: Průměrné běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 28.900 – 30.700) na sociální služby v období 2008-2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

6. Závěrečné shrnutí

SO ORP Tišnov	
základní charakteristika	<p>v Jihomoravském kraji je správní obvod ORP Tišnov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • počtem obcí je 3. největší • rozlohou je průměrně velký • počtem obyvatel se řadí mezi menší až středně velké obvody kraje
ekonomická výkonnost	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • nízké běžné výdaje na obyvatele
předškolní a školní vzdělávání	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • nízké běžné výdaje na žáky ZŠ a MŠ
odpadové hospodářství	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • nízká měrná produkce KO a SKO • nízké celkové neinvestiční výdaje na odpady
sociální služby	<p><i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • výrazně klesající běžné výdaje na sociální služby na obyvatele

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad